MUDr. Tomáš Karhan

GRADA

Homeopatie a děti

2., přepracované a doplněné vydání

GRADA®

MUDr. Tomáš Karhan

Homeopatie a děti

2., přepracované a doplněné vydání

GRADA®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude ***trestně stíháno****.*

MUDr. Tomáš Karhan

HOMEOPATIE A DĚTI
2., přepracované a doplněné vydání

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 7684. publikaci

Recenzovala:
MUDr. Eva Kettmannová

Odpovědná redaktorka Helena Varšavská
Sazba a zlom Milan Vokál
Návrh a zpracování obálky Antonín Plicka

Počet stran 184

Vydání 2., 2020

Vytiskla D.R.J. Tiskárna Resl, s.r.o., Náchod

© Grada Publishing, a.s., 2020
Cover Photo © Depositphotos/lanych

ISBN 978-80-271-1672-0 (ePub)
ISBN 978-80-271-1671-3 (pdf)
ISBN 978-80-271-1316-3 (print)

Obsah

Slovo o autorovi **7**

Úvod **8**

1. Novorozenci **10**
Poranění novorozenců 11
Výtok z očí 13
Zácpy 14
Problémy s přijímáním potravy 15
Moučnivka 19
Novorozenecké průjmy 20
Kojenecké koliky 21
Novorozenecká žloutenka 25
Ucpaný nos 27
První problémy s pokožkou 28

2. Kojenci **31**
Imunita v kojeneckém věku 32
Kojenecké rýmy 33
Vodnaté rýmy 33
Problematika očkování 38
Odstraňování nežádoucích účinků očkování 40
Obtížná dentice – prořezávání chrupu 43
Poruchy spánku 47

3. Batolata **51**
Nehody batolecího věku – úrazy 54
Poranění kloubů a vazů 70
Podpora hojení zlomenin 71
Popáleniny 72
Psychické následky úrazů 81

Problematika spalniček, zarděnek a příušnic, plané neštovice 84
Průjmová onemocnění 93
Smutek po narození mladšího sourozence 99

4. Předškoláci 101
Nejčastější akutní nemoci předškolního věku 101
Akutní rýmy 103
Akutní záněty vedlejších dutin nosních – akutní sinusitidy 112
Adenoidní vegetace – takzvaná zvětšená nosní mandle 114
Akutní záněty středního ucha – akutní otitidy 118
Akutní záněty krčních mandlí – akutní angíny 123
Problematika často opakovaných angín 126
Akutní záněty krčních mízních uzlin 127
Akutní záněty hlasivek a průdušnice – akutní laryngitidy a tracheitidy 129
Některé léky na kašel 132
Chrapot a ztráta hlasu 133
Akutní záněty průdušek – akutní bronchitidy 134
Vlhký kašel 135
Fáze uzdravování akutních zánětlivých nemocí 137

5. Školáci 138
Poruchy chování a školní adaptace 139
Infekce dolních močových cest – močové trubice, močového měchýře a močovodů 153
Gynekologické výtoky u dívek 158
Premenstruační syndrom 160
Menstruační obtíže vlastní, dysmenorea 162
Kožní problematika 165
Růstové bolesti končetin 173
Krvácení z nosu – epistaxe 175
Obtíže spojené s cestováním 176

Seznam použité literatury 179

Slovo o autorovi

MUDr. Tomáš Karhan po studiu na 3. lékařské fakultě UK v Praze působil na Klinice dětí a dorostu FN Královské Vinohrady ve výukové, klinické a výzkumné bázi. Vedl státní výzkumný úkol o počínající hypertenzi u dospívajících.

S reformou veřejného zdravotnictví počátkem devadesátých let 20. století začal pracovat jako praktický dětský lékař. Před třiceti lety zařadil jako jeden z prvních u nás mezi své pracovní metody podávání homeopatických léků v běžné ordinaci a založil poradnu konstituční homeopatie. Působil ve výboru České lékařské homeopatické společnosti jako místopředseda. V roce 1999 spoluzakládal časopis společnosti s názvem *Homeopatické listy*, který osm let vedl jako šéfredaktor. Napsal mnoho odborných textů a popularizačních článků především o homeopatii. Absolvoval řadu zahraničních i domácích homeopatických škol a kurzů. Homeopatii také přednáší pro české studenty.

V současné době se věnuje přípravě a publikaci rozsáhlejších textů o homeopatii. V nich zúročuje svoji dlouholetou zkušenost, tak aby se s oborem mohlo seznámit co nejvíce lidí praktickým způsobem. Těžiště jeho práce spočívá zejména v léčení dětí.

Je ženatý, má dvě děti. Ve volném čase hraje rekreačně golf a cestuje. Obvykle opět za homeopatií na kongresy a konference, převážně v zahraničí.

Úvod

Homeopatické léčení akutních dětských nemocí je krásnou a jemně hojivou disciplínou. I její domácí podoba nahrazuje mnohdy léky chemické. Jindy zase vhodným způsobem běžnou léčbu doplňuje. Zhojení se pak dostavuje dříve. Zvláštní hodnotu má homeopatie tam, kde není jinak účinného léku. Za všechny případy uveďme růstové bolesti končetin či zdánlivě banální rýmy.

K popisům uváděných léků jsme přidali stručné přehledné tabulky. V nich si můžete vybrat dva tři léky, jejichž popis nejvíce odpovídá příznakům nemoci. Poté zhodnotíte širší popis těchto léků a můžete začít s léčením. Vyvine-li se však obraz choroby dále, je možné léčbu znovu doplnit.

V textu najdete i „nepovinné čtení", které zvídavým a pokročilým pomůže pronikat dále do tajů homeopatie. Uvádíme též krátké případy z naší homeopatické ordinace. U některých stavů musíme mít na paměti, že lékařské vyšetření a sledování je nezbytné. Každý však musí situaci hodnotit přiměřeně sám.

V pěti kapitolách řazených chronologicky podle věkových kategorií (od novorozenců až po školáky) jsme soustředili popisy homeopatické léčby mnoha nemocí a stavů. Zařazeny jsou podle míry výskytu obtíží v příslušné věkové skupině. K tomu patří i popis různých komplikací, například hojné rýmy mají ponejvíce předškolní děti. Do tohoto věkového období patří i problematika nosní mandle, zánětů hlasivek a dalších onemocnění. Také pro batolata či školáky s rýmou pak podle obsahu knížky sáhneme bez obav k příslušným stránkám v kapitole Předškoláci. Jde o léčbu podle příznaků, nic se tedy na ní nemění.

Nejčastěji podáváme léky v ředění 5 C, 2× denně 5 kuliček rozpustit v ústech, není-li v textu knížky konkrétně uvedeno jinak. Bez problémů je můžeme nahradit i ředěním 9 C. Kuličky se užívají do zlepšení či do vymizení příznaků. Obvykle 3–7 dní, dle potřeby i déle. Malým dětem rozpouštíme 5 kuliček do 1 decilitru kojenecké vody. Podáváme 2× denně 1 čajovou

lžičku (nebo podle doporučení i častěji). Důležité je, aby tekutina omyla sliznici úst. Ať již dítě roztok spolkne či ne. Uchováváme v chladničce. Každý den připravíme čerstvou dávku.

Lékárníkovi říkáme spolu s názvem léku vždy číslo ředění.

Ať je vám tato knížka o homeopatickém léčení k užitku, ku prospěchu vašich dětí i vás samotných.

MUDr. Tomáš Karhan

Důležitá informace
V této knížce je uvedeno velké množství předpisů homeopatických léků. Není-li u názvu léku uváděna konkrétní číslovka ředění, jde vždy o předpis v ředění 5 C. Tento systém jsme použili záměrně pro přehlednost a jednoznačnost textu.

1. Novorozenci

Dítě se narodí a hned křičí: „Jsem tu dobře? Narodil jsem se u slušných lidí? Ve slušném století? Nevedu náhodou válku? Je tady zrušeno otroctví? Mám správnou barvu kůže? Vhodný původ? Smím dýchat? Tak děkuju."
Ludvík Aškenazy

Novorozenecký věk je v užším smyslu definován obdobím sedmi dnů od porodu, v širším intervalu pak prvními dvaceti osmi dny života. V tomto širším rozmezí se homeopatickým léčením novorozenců budeme zabývat.

Většina dětí se narodí v pravý čas přirozeným způsobem a nepotřebuje po porodu jinou než běžnou ošetřovatelskou péči. Už krátce po narození se však někdy setkáváme se situacemi, kdy můžeme s pomocí homeopatie jemně terapeuticky přispět. Přispět k obnově přirozených poměrů křehkého, a přitom tak pevného maličkého lidského tvora.

Projít při přirozeném porodu porodními cestami je mimořádný výkon. Přestavět v krátké době existenci organismu z fungování ve „vodní říši" na fungování ve „světě vzdušném", to je opravdový zázrak zrození. Začít prospívat a rozvíjet se bez kontinuální výživy a beze všech životních látek z těla matky po přerušení pupeční šňůry, to je totální revoluce. Rovněž netušená odvaha pro nový život, vlastně s kouzlem nechtěného.

Poranění novorozenců

Porodní nádor

Tab. 1.1 *Porodní nádor*

Zkratkou k léku	
Lék první volby u poranění, lze dát i u porodního nádoru.	**Arnica montana**
U dobře vyvinutých novorozenců. K léku Arnica, funguje-li pomalu.	**Calcarea carbonica**
U drobnějších, křehčích, zimomřivých novorozenců.	**Silicea**

U malé části těch nejmenších můžeme pozorovat na hlavičce, prakticky vždy na jedné straně hlavičky, bouli těstovité konzistence velikosti švestky, zpravidla na temeni. Obvykle se jedná o *porodní nádor*. Je to pouhý otok měkkých tkání hlavičky. Mizí spontánně během dvou či tří dní. Jeho mizení můžeme podpořit podáním léku **Arnica montana**. Přetrvává-li déle, podáváme dále Arnicu nebo též lék **Calcarea carbonica**. Účinek Calcarey bývá rychlejší u miminek s pevnější kostrou, u dětí s dobrou zásobou podkožního tuku. V homeopatii tento typ hodnotíme jako karbonický. Děti drobnější, s křehčí konstitucí, potřebují spíše **Siliceu**. Je-li problémem pouze porodní nádor, postačí též samotné podávání léků Calcarea či Silicea podle zmíněného vzhledu do vymizení či výrazného zmenšení porodního nádoru, zpravidla během týdne i dříve.

Kefalhematom

Po obtížnějším spontánním porodu, či musí-li porodník použít porodnické kleště, se častěji objevuje *kefalhematom*. Nejde již jen o otok měkkých tkání, ale o menší krvácení pod okosticí, které působí vypouklou krevní podlitinu. Porodní nádor je měkký a při mírném tlaku našeho prstu se krátce vytvoří malý důlek. U kefalhematomu tomu tak není, boule je pružná, ohraničená a pevnější. Vstřebává se řadu dnů. Lékem volby, jako u všech podlitin vůbec, je opět **Arnica montana**. Podáváme ji zpravidla 3–10 dní, bez problémů lze pokračovat déle. Podávání homeopatika může zabránit vzniku tvrdého, poměrně velkého krabatého útvaru. Někdy se spontánně, bez homeopatik, vstřebává mnoho měsíců.

Zlomenina klíční kosti

Někdy nachází dětský lékař po porodu *zlomeninu klíční kosti* (zvláště u dětí s větší porodní hmotností či při obtížném vybavení z porodních cest). Srůstá spontánně, jen s lehce fixovanou horní končetinou, bez rizika. Na klíční kosti se vytváří svalek jako počátek řádného hojení. Hojení můžeme urychlit podáváním léku **Symphytum**. Přidáváme **Arnicu montanu**.

Zhmoždění hlavičky

Tab. 1.2 *Zhmoždění hlavičky*

Zkratkou k léku	
Použije-li porodník porodnické kleště. Po obtížném vybavení plodu.	**Arnica montana**
Spolu s lékem Arnica, stejné důvody. Dobře se doplňují.	**Natrum sulfuricum**
Dávat s lékem Arnica při rudých žilkách v oku i při krvi ve sklivci.	**Hamamelis**

U dětí, u nichž bylo *vybavení z porodních cest obtížné* a byly použity porodnické kleště, je vedle **Arnicy montany** žádoucí podávání léku **Natrum sulfuricum**.

Občas vídáme *rudé žilky v očích i drobné krvácení do sklivce*. Zvláště tehdy, kdy maminka, třeba nakrátko, v závěru porodu správně netlačila. Přirozené vstřebávání podlitin můžeme urychlit léky **Arnica montana** a **Hamamelis**.

Výtok z očí

Tab. 1.3 *Výtok z očí*

Zkratkou k léku	
Bělavý či žlutý výtok.	**Argentum nitricum**
Výraznější světle žlutý výtok. Barva stékajícího vosku ze svíčky.	**Pulsatilla**
Lepkavý výtok, slepená oční víčka.	**Calcarea carbonica**
Může pomoci při obtížích s průchodností slzných kanálků. Dlouhodobý výtok.	**Silicea**

Ne vzácně se u novorozenců objevuje *výtok z očí*. U výtoku bělavého či žlutého podáváme lék **Argentum nitricum**. Výraznější světle žlutavý výtok může ovlivnit **Pulsatilla**. Na ni reagují zvlášť dobře děti jemného, panenkovitého vzezření. Jako kdyby si spontánně říkaly o pochování a ochranu více než jiná miminka. U dětí silnějších, chabějších, s relativně velkou hlavou, které se od počátku života potí na záhlaví, nacházíme častěji lepkavý výtok slepující oční víčka. Víčka jsou slepená nejvíce po ránu. Těm poslouží **Calcarea carbonica**.

Samozřejmou součástí ošetřování výtoku, kterou vám doporučí pediatr, je pravidelné vykapávání obou očí kapkami Ophtalmo-Septonex. Při delším přetrvávání sekrece z očí vám doporučí pediatr kontrolu u očního lékaře. Oftalmolog zjišťuje, zda jsou slzné kanálky dobře průchodné. **Silicea** může

pomoci při problémech s průchodností slzných kanálků. Ty může signalizovat i přetrvávající sekrece.

Zácpy

Důležité je zmínit případy úporné zácpy. Při vybavení stolice – nezřídka mechanickém – vidíme černé tuhé kousky. Bývají zejména u hodně spavých dětí bez zájmu o potravu. Je tu letargie i zácpa, podobná (dovolíte-li) stavu kuřáků opia. Homeopatie léčí na základě **zákona podobnosti**. Podobné příznaky odstraňuje podáním hodně zředěné látky, která by v materiální formě podobný stav způsobila. Jinak samozřejmě kuřák opiové dýmky a malý nevinný novorozenec nemají nic společného. Jen ony podobné příznaky.

Tab. 1.4 *Zácpy*

Zkratkou k léku	
Úporná zácpa, černé tuhé kousky. I po mechanickém vybavování stolice.	**Opium**
Suchá stolice u chabé zácpy. Stolice má tendenci vracet se zpět.	**Alumina**
Zácpa se suchou, bobkovitou stolicí. Vadí hádky! Nadýmání.	**Magnesia muriatica**
Střídá se řídká stolice se zácpou, i několikadenní. Dítě ublinkává, funí.	**Nux vomica**
Tvrdé kousky stolice, která chabě odcházejí.	**Silicea**

Homeopatický lék **Opium** je předepisován na běžný recept (nikoli opiátový). Umí velmi rychle zlepšit a upravit stav novorozence s takovou zácpou i chováním. (Praktická poznámka: Při cestě do USA není radno vozit v domácí homeopatické lékárničce lahvičku s nápisem Opium. Byť homeopatickým. Vyvarujete se nečekaných problémů. Protidrogové zákony jsou v USA

velmi přísné.) **Alumina** je lékem u chabé zácpy, kde chybí nucení na stolici a stolice je suchá. **Magnesia muriatica** pomáhá u zácpy se suchou stolicí a nadýmáním. **Nux vomica** řeší stavy střídavě řídké stolice následované mnohdy i několikadenní zácpou bez stolice. **Silicea** zlepšuje a upravuje stav zácpy s tvrdými kousky stolice, které se jen líně a chabě vylučují. Léků na zácpu je řada. Je dobré poradit se brzy s dětským lékařem homeopatem, který posoudí řadu aspektů a určí nejvhodnější lék. Raději dříve, než se střevo stane úplně líným a navyklým střádat velké množství stolice.

Problémy s přijímáním potravy

Nesnášenlivost mléka

Tab. 1.5 *Nesnášenlivost mléka*

Zkratkou k léku	
U nesnášenlivosti mateřského mléka. Zvracení, nestrávené zbytky.	**Aethusa cynapium**
Odmítá mléko mateřské i adaptované kravské.	**Calcarea carbonica**
Stříkavé průjmy jako dužina pomeranče. Afty. Zhoršení působením slunce.	**Natrum carbonicum**
Stejně svéhlavá jako Calcarea carbonica. Ale hubená, drobnější konstituce.	**Silicea**
Opakované zvracení, hojné slinění, dlouho růžový jazyk bez povlaku.	**Ipeca**

Při klidném poporodním průběhu se soustřeďuje pozornost zejména na zavedení kojení. Objeví-li se *nesnášenlivost mateřského mléka*, může homeopatie přispět k lékařským postupům podáním léku **Aethusa cynapium**. U dětí, které po kojení vše vyzvracejí, mají nestrávenou zelenou řídkou stolici

a křeče v bříšku, může tento homeopatický lék, bohatě prověřený historií, pomoci stav brzy zklidnit. Nutné je lékařsky vyloučit mechanickou překážku v trávicím traktu!

Základem je ovšem specializovaná lékařská péče. Nelze riskovat přehlédnutí řady dalších příčin popisovaného stavu. Homeopatický lék správnou odbornou diagnostiku nezastře. Působení homeopatického léku, na rozdíl od mnoha běžných medikamentů, není potlačující, tlumicí. Jemně stimuluje léčivé síly organismu k dosažení či obnovení přirozené rovnováhy.

Problémy s odmítáním potravy – při kojení či pití adaptovaného kravského mléka z lahvičky – mívají častěji určité typy miminek. Kupříkladu mohutnější, línější, klidný, někdy ale náhle svéhlavý typ dítěte **Calcarea carbonica**. Mléko po narození nevítá a při pití může „stávkovat". Zajímavé je, že Calcarea se v dalším životě může naopak po mléku „utlouci". (Homeopat by to shrnul do společné množiny – *má prostě „něco" s mlékem*.) Typ dítěte **Natrum carbonicum** má po mléku řídkou stolici barvy pomerančové dužiny. Průjmovitá stolice se může střídat se zácpou. Současně bývají v ústech častěji afty. Mléko, které ukápne na kůži, ji někdy podráždí. Vadí slunce, zhoršuje vše. Jiným svéhlavcem ohledně kojení i pití adaptovaného kravského mléka je strávník opačné konstituce než Calcarea. Drobná, křehká, přitom neméně svéhlavá **Silicea**. Potí se, ale ne na záhlaví, spíše na končetinách. Je až s podivem, kde se u drobného tvorečka bere taková sveřepost při odmítání potravy. Správný výběr ze jmenovaných léků může stav každého z obou typů doslova přeladit. Stravu již nebudou odmítat a začnou prospívat. Kdyby se obtíže například po nachlazení objevily znovu, léčbu můžeme klidně zopakovat.

Je ještě několik nápadnějších stavů s problémy kolem novorozenecké potravy. Vždy je nutný lékařský dohled novorozeneckého lékaře a následně praktického pediatra. Někdy miminkům pomůže **Ipecahuana**, krátce zvaná **Ipeca**. Dyspeptické dítě je protivné, a přestože po jídle zvrací, má růžový jazyk bez povlaku. Nápadně hojně ale sliní, sliznice tu neosychají na rozdíl od situací, kdy jsou potřeba jiná homeopatika.

Neprospívání při dobrém příjmu potravy

Některé děti, přestože dobře pijí, nepřibývají na váze. Už v porodnici se jejich váha po přirozeném úbytku nevrací přiměřeně k porodní váze. Ani v dalších týdnech nejsou přírůstky dostatečné, přestože mají hlad a s chutí sají. Váha přesto stagnuje. Tady pomáhá **Abrotanum**. Zejména u dětí chabých, stařeckého vzhledu, někdy s mokvajícím pupkem. Dětští lékaři se ale u miminek, která špatně přibývají na váze, setkávají mnohem častěji s úplně jinou situací. Maminka a s ní celá rodina bývají pevně přesvědčeni, že mateřského mléka je dostatek a miminko hojně pije. Objektivním argumentem je v té chvíli kontrolní kojení v ordinaci se zvážením malinkého strávníka před kojením a po něm. Ani to však šestinedělku často nepřesvědčí, že důvodem nepřibývání je nedostatečná tvorba mateřského mléka (v lepším případě lze napravit špatnou techniku kojení či nedostatečné sání miminka). Tvorbu mateřského mléka lze u maminky podpořit lékem **Ricinus communis**. Popírání reálné situace, kdy dítě zjevně nepřibývá, pomáhají psychologicky kvalitním přístupem měnit specialistky z Laktační ligy. Liga působí po celé republice. Podporuje průběžně maminky v rozvoji kojení, zlepšení techniky kojení při vpáčených bradavkách, nebo přisává-li se novorozenec k prsu špatným způsobem. Takže ne vždy práce pro Abrotanum.

Ublinkávání

Častým jevem u nejmenších je ublinkávání. Zpravidla nejde o projev choroby nebo poruchy. Při mírném občasném ublinkávání jde spíše o důsledek přepíjení se větším množstvím mléka, než je optimální. Hltavé pití je další svízelí. V žaludku se tvoří větší vzduchová bublina. Bez řádného odříhnutí vytlačí požité mléko zpátky ven. Někdy je ale spíše na vině širší otvor v savičce než hltavost dítěte či neklid matky. O svých podezřeních se podle potřeby poraďte s dětským lékařem. Nezralý svěrač nad žaludkem se vždy neuzavře dostatečně při stahu žaludku, který vypuzuje potravu směrem do střev. Část mléka se tak vrací zpět jícnem do úst a z pusy ven. Jestliže ublinkávání přechází ve zvracení a jeho síla se zvětšuje, je nezbytné lékařské vyšetření. Za

zvracením může být infekce, ale i anatomické poruchy či překážky, které by se bez lékařské intervence dále rozvíjely.

Tab. 1.6 *Ublinkávání*

Zkratkou k léku	
Hltavé, paličaté děti. Průjem střídá zácpa. Ucpaný nos. Bělavý jazyk.	**Nux vomica**
Nevlídné děti hruškovité postavy, hltavé. Jazyk s krémovým povlakem.	**Antimonium crudum**
Pasivní ublinkávání. Flegmatické, mohutnější dítě. Potí se záhlaví.	**Calcarea carbonica**
Křečovité ublinkávání i vzhled. Vzteklé miminko. Škytání.	**Cuprum metallicum**
Škytavka s třesem. Lekavé, bázlivé dítě.	**Gelsemium sempervirens**
Zívání a vzdychání už v kolébce. Přeruší ho odvedení pozornosti.	**Ignatia amara**

Ublinkávání hltavých tvrdohlavých dětí může zklidnit **Nux vomica** již po několikadenním podávání. Indikaci léku podpoří i časně ucpaný nos a sklon ke střídavé stolici typu zácpa následovaná průjmem. Na jazyku vídáme bělavý povlak, ale jen v zadní části. Děti s nápadným krémovým povlakem celého jazyka a hruškovitou stavbou těla (silnější v dolní části, slabší v horní), často zachmuřené a nevlídné, zato s velkým zájmem o krmení, potřebují **Antimonium crudum**. Vyskytují se poměrně málo. Například na rozdíl od nám již známého léku **Calcarea carbonica**. Ve své flegmatičnosti mohou malé Calcarey i flegmaticky pasivně často ublinkávat, aniž jim to výrazněji navenek vadí. Lék je příjemně přeladí nejen v udržení potravy. Protikladem může být dítě, kterému uleví lék **Cuprum metallicum**. Připomíná malinkatého zlobného velícího důstojníka. Dítěti od křečovitého ublinkávání uleví právě lék Cuprum. Nejprve však promodrává vzteky při řevu, prsty má pevně semknuté v pěstičky. Křeč na všech úrovních je jeho jméno, dalo by se říci. Napití doušku chladného čaje pomáhá, ale nakrátko. Stejný lék, Cuprum, je

vděčným pomocníkem při škytavce. I to je křeč, tentokrát bráničního svalu. Charakteristická je i přítomnost výrazného slinění. Při škytavce doprovázené třesem pomůže **Gelsemium sempervirens**. Častější zívání či vzdychání již v tak raném věku, které lze alespoň krátce přerušit odváděním pozornosti, zasluhuje lék pro přecitlivělé, **Ignatia amara**.

Moučnivka

Tab. 1.7 *Moučnivka*

Zkratkou k léku	
Hlavní lék moučnivky. Některé děti nesnášejí cestu výtahem.	**Borax**
Nezabírá-li lék Borax do 3–5 dnů.	**Kalium muriaticum**
Moučnivka a afty! Na jazyku, sliznicích, dásních. Bolestivost.	**Mercurius solubilis**

Některé děti přicházejí již z porodnice s bělavými povláčky na jazyku, dásních a sliznicích tváří. Jedná se o moučnivku, *soor*. Jsou i období, kdy je moučnivka u novorozenců skoro epidemická. Toto kvasinkové onemocnění se u novorozenců vyskytuje opravdu v jakýchsi malých epidemiích. Soor může být i nepříjemně úporný. Moučnivku od sražených ublinknutých zbytků mléka odlišíme snadno. Před dalším krmením moučnivka nezmizí, bělavé kousky mléka v puse ano. Mléko lze také snadno setřít, moučnivka drží pevně a po setření může spodina i drobně krvácet. Běžně užívaný medicínský prostředek – roztok boraxu – je podle novějších údajů nevhodný z hlediska možné toxicity.

V homeopatické podobě námitka toxicity léku **Borax** odpadá. Pravděpodobnost dobrého léčebného efektu zvyšuje zajímavá známka. Dítě, které potřebuje Borax, nemusí dobře snášet změny polohy směrem nahoru a dolů – při ukládání do postýlky, při jízdě výtahem. Bývá plné úzkosti, je